

✓ هیئت عمومی نیز در قسمت شعب با سه ترکیب مختلف تشکیل می گردند : 1. هیئت عمومی وحدت رویه 2. هیئت عمومی شعب حقوقی 3. هیئت عمومی شعب کیفری.

الف: هیئت عمومی وحدت رویه: این هیئت هنگامی تشکیل می شود که حکام محاکم در موارد مشابه به آراء مختلفی صادر می کنند. این با حضور سه چهارم رؤسا و مستشاران دیوان و با حضور دادستان کل تشکیل می شود احکام صادره نسبت به احکام قطعی بی اثر اما در موارد مشابه برای شعب دیوان و دادگاهها لازم الاتباع است.

ب: هیئت عمومی شعب حقوق: این هیئت زمانی تشکیل می شود که رأی اصراری از دادگاههای بدوی یا تجدید نظر در امور حقوقی صادر مورد درخواست فرجام قرار گرفته باشد اما در شعبه دیوان ابرام نشود

ج: هیئت عمومی شعب کیفری: این هیئت نیز زمانی تشکیل می شود که رأی اصراری در امور کیفری صادر شده و در شعبه ی دیوان عالی ابرام نشده است

2- دادرسی دیوان عالی کشور: ریاست این دادسرا بر عهده دادستان کل می باشد که توسط رئیس قوه قضائیه برای پنج سال انتخاب می شود. از وظایف دادرسی دیوان می توان به نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم، ایجاد وحدت رویه قضائی، حل اختلاف در صلاحیت و تعیین مرجع صالح، رسیدگی به تخلف رئیس جمهور اشاره کرد.

فصل دوم: مراجع اداری:

دیوان عدالت اداری را می توان تنها مرجع عمومی اداری و در عین حال عالی ترین مرجع اداری ایران دانست این دیوان زیر نظر قوه قضائیه تشکیل و در تهران مستقر است هر شعبه دیوان از یک رئیس و دو مستشار تشکیل شده است در مبحث هر شعبه دیوان دفتر شعبه وجود دارد

✓ از اختیارات دیوان می توان به:

1- رسیدگی به شکایت از تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی اشاره کرد و همچنین به

2- رسیدگی به شکایت از آئین نامه ها

3- رسیدگی به شکایت از آراء و تصمیمات قطعی مراجع اداری

4- رسیدگی به شکایات استخدامی هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با شرکت دو سوم قضات دیوان تشکیل می شود که مهمترین صلاحیت این هیئت رسیدگی به شکایت از آئین نامه ها و سایر نظامات دولتی می باشد رسیدگی در دیوان مستلزم تقدیم دادخواست و پرداخت پنجاه هزار ریال هزینه دادرسی است و هرگاه رأی دیوان علیه طرف شکایت باشد شخص یا مرجع محکوم علیه باید رأی دیوان را اجرا کند در غیر اینصورت برای اجراء واحد اجرای احکام دیوان ارسال می گردد

* مراجع اداری اختصاصی: منظور مراجعی است که صلاحیتشان منحصر به آن دسته از دعاوی علیه دولت و نهادهای کشور است که صراحتاً در صلاحیت آنها قرار گرفته است مانند مراجع مالیاتی، گمرکی، مراجع پیش

بینی شده در قانون کار و... مراجع پیش بینی شده در قانون کار ماهیتاً مرجعی قضائی هستند در صورتی که بین کارگر و کارفرما اختلاف حاصل شود و از طریق سازش حل فصل نشود موضوع به هیئت تشخیص ارجاع می شود این هیئت از نماینده کارگر و کارفرما و وزارت کار و امور اجتماعی تشکیل می شود.

فصل سوم: کارمندان دادگستری و اشخاص وابسته:

حکومت بین اصحاب دعوا، تمیز حق از باطل و اجرای عدالت در محاکم به عهده کارمندان قضائی است
مبحث اول- دادرسان:

از شرایط انتخاب قضات می توان به ایمان و عدالت، طهارت مولد، تابعیت، دارا بودن اجتهاد اشاره کرد. در سال 63 با تصویب قانون شرایط انتخاب قضات به رئیس قوه قضائیه اجازه داده شد باتوانی را که واجد شرایط اند را جهت تصدی پست های مشاورت استخدام کنند.

دادرسان پس از نصب غیر قابل تغییر است به موجب اصل 164 ق. ا قاضی را نمی توان از مقامی که شاغل آن است بدون محاکمه و ثبوت جرم تغییر داد مگر به اقتضای مصلحت جامعه با تصمیم رئیس قوه قضائیه پس از مشورت با رئیس دیوان عالی و دادستان کل همچنان تعقیب کیفری قاضی، به علت ارتکاب جرم نیز مشروط به شرایط ویژه ای است و نیازمند تعلیق آنها از سمت قضائی است.

ب: حدود دادرسان و محدودیت ها: 1. ممنوعیت شرکت در احزاب سیاسی و جمعیت های وابسته 2. ممنوعیت انتشار مجله سیاسی یا حزبی 3. ممنوعیت از داوری.

در خصوص مسئولیت قضات نیز اصل مسئولیت قاضی پذیرفته شده است در خصوص مسئولیت مدنی اصل 171 ق. ا مد نظر دارد: هرگاه در اثر تقصیر یا اشتباه قاضی در موضوع یا در حکم یا در تطبیق حکم مورد خاص ضرر مادی یا معنوی متوجه کسی گردد در صورت تقصیر مقصر طبق موازین اسلامی ضامن است
در خصوص مسئولیت کیفری نیز در صورتی که مرتکب جرم قاضی باشد با توجه به شرایط از پیش گفته تحت تعقیب قرار می گیرند از جرائم مورد نظر می توان به دستور بازداشت خلاف قانون اشاره کرد و در خصوص مسئولیت انتظامی نیز موجب مسئولیت قضات می شود و انجام ندادن وظایف شغلی یا تجاوز از حدود قانونی مربوط است.

ج: مراجع انتظامی، تخلفات و مجازات انتظامی دادرسان: مراجع انتظامی قضات عبارتند از دادگاه عالی انتظامی، هیئت تجدید نظر انتظامی دادرسان و محکمه عالی انتظامی قضات

1. دادگاه عالی انتظامی قضات: این دادگاه از یک رئیس و دو عضو اصلی تشکیل می شود و دارای یک عضو علی البدل خواهد بود.

صلاحیت دادگاه عالی به 4 دسته تقسیم می شود نخست- در ارتباط با دارندگان پایه های قضائی دوم- در ارتباط با وکلای دادگستری سوم- در ارتباط با کارشناس چهارم- رسیدگی به تخلف بعضی از اعضای هیئت های حل اختلافی مالیاتی.